

male siis üllese, kuida luggu olli. Kui muud suremat posse, ütles praua noerdes, siis kohhe waese fannatajale abbi leian. Eessotsast ei tahtnud tohter sedda kuuldag, pärast läks ommeti temmaga seppa jure; praua fäskis silma lahti tehha, wöttis magneti taseust, piidas haige silma liggidal, ja, ennå immet! raua tükkine tulli silmast wålja magneti jure ja jái temma külge finni, jo silm sai terweks.

Jummala lodud asjade seast on magnet ehk magneti - kiwvi wågga imimestamise wåårt, sest et temma sees se wödim, et ta rauda ja muid asjo, kellel rauda sees on, ennese pole kissub, ja kui temma wallali liikuda annab, ifka teist otsa pöhja pole pörab. Temma on mustjas rohhelise ehk rooste kárwa pruun, kaunis förwa, raske ja raua seggaue kiwvi. Tedda leitafse raua-mággedest. Kui ta rauast raskem on, siis ta kissub rauda ennese jure ja peab tedda finni; agga kui raud temmast raskem on, siis ta lasseb ennast raua jure tömmata ja jáab

temma külge finni. Sedda wöimo näitab temma immelikult. Kui tähhenduseks laua peal nöelo ehk wili-purro on, ja magnetit laua al senna ja tenna ligutakse; siis lähhe-wad nöelad ja wili - purro ifka laua peal takka járrele, kus pole agga magneti-kiwvi laua al käib.

Lähhelepannemise wåårt on fa, et magneti wödim raua sisse lähhäb, kui tedda magneti-kiwiga nühhitakse. Laewa-meeste juhhataja merre peal on kompas ehk kumbas, s. o. üks raud nöel, mis magneti-kiwigiga magnetiks tehtud, ja ühhe püsti nöela otsa peale nenda pantud on, et ta ümberrinži ennast wöib pôrda. Et nüüd temma teine ots ifka pöhja pole näitab; siis teab türman õ ja páwa aial, kuhho türida ja laewaga minna. Arabia-rahwas on, kuida öölvalse, eessimesed olnud, kes sedda riista teinud ja prukima hakkand, kelle abbiga paljo suri maid ja sára ülleseleitud.
